

verit et in unum comportaverit. Guigonis hac de re epistolam habes hic ex tomo I Analectorum. Porro quinquagesimum ætatis agens annum, inquit Sutor, lib. II Vit. Carth., cap. 5, conversionis vero xxx,

A prioratus sui xxvii, vel circiter, non sine sanctitatis opinione spiritum Domino reddidit an. Domini 1137, ab inchoatione vero ordinis LIII. Ita ille.

GUIGONIS I

CARTHUSIÆ MAJORIS POST S. BRUNONEM PRIORIS QUINTI

EPISTOLÆ.

I.

Ad Durbonenses (5) fratres. — De supposititiis beati Hieronymi epistolis.

(MABILL. *Analect.* nov. edit., p. 464.)

Amicis et fratribus in Christo dilectissimis. LAZARO Durbonensi priori, et cæteris in eadem eremo Deo famulantibus, Carthusiæ prior vocatus Guigo, æternam a Domino salutem.

Inter cætera catholicorum virorum, quæ ad eruditionem fidelium elaboraverunt opera, quæ nostra quoque parvitas congregare studuit vel emendare; etiam epistolas beati Hieronymi, quotquot potuimus, undecunque quæsitæ, et pro concessa a Deo facultate mendaciis expurgatas, in unum grande volumen redeimus. Abscidimus autem ab eis quasdam, quas vel ex aliorum doctorum scriptis, vel ex styli sententiarumque distantia, titulo tanti viri comperimus indignas: ex quibus illa est cujus est titulus ad Demetriadem, hoc habens initium: *Si summo ingenio parique fretus scientia.* Hanc quippe beatus Augustinus in opere contra Pelagium De gratia Christi et de peccato originali, ejusdem Pelagii esse dicit, quædam ipsius frustra tractatui suo interferens atque redarguens. Huic adduntur et istæ, ad Titatum de morte filię, cujus initium tale est: *Charitatis tuæ scripta percepi.* Ad Oceanum consolatoria, tale habens initium: *Diversorum opprobria, tribulationes multiplices.* Ad viduam, quæ sic incipit: *Magnam humilitati nostræ fiduciam scribendi.* Ad virginem, sive ad filiam Mauricii (dupliciter quippe intitulata reperitur) exordium istud accipiens: *Quantam in celestibus beatitudinem.* Item de lapsu virginis, sive de penitentia, ad Susannam: uterque enim titulus in diversis codicibus invenitur. Quæ tam diversis titulatur auctoribus, ut eorum nullius sit decoranda vocabulo, cujus hoc est in quibusdam libris initium: *Puto leve esse crimen.* In aliis istud: *Quid agis, anima? quid cogitationibus æstuas?* Ad Desiderium de XII lectoribus a nescio quo in irrisionem doctorum composita. Ad Celantiam sicincipiens: *Veteris scripturæ celebrata sententia est.* Hæc stylo quidem nobiliore est scripta, sed nec sic beato Hieronymo digna. Postrema est de origine animæ disputatio, quasi inter beatos Hieronymum et Augustinum, ubi licet multa ex eorum scriptis ponantur, falsa tamen

B est: tum quia præfati doctores nunquam inter se præsentialiter sunt locuti, tum quia eadem quæstio nec apud eos, nec apud cæteros fidei catholicæ sectatores adhuc usque potuit liquido definiri. Hujus disputationis tale reperitur principium: *Cum apud vos cælestis eloquentia purissimi fontis.* Ne autem prædicti doctoris epistolæ sine rationabili causa apud imperitos suo videantur numero diminutæ, has nostræ parvitatæ litteras in principio collocatæ. Valete. Orate pro nobis.

II.

Ad Petrum Venerabilem, Cluniacensem abbatem. (*Bibliotheca Cluniacensis*, p. 653.)

Domino et Patri in Christo reverentissimo abbati Cluniacensi PERO, dignationis ejus servus et filius, Carthusiensium pauperum inutilis Guigo famulus, perpetua pace gaudere per Christum.

Crucifixum, crucifixus et ipse, crucifigendis misistis. Gratias itaque reddimus, pro qualitate muneris, charitati muneratoris. Verumtamen vestra in litteris quas misistis expressa charitas, nostræ etsi magnam præstat consolationem infirmitati, non minorem tamen humilitas confusionem ingerit extremitati. Unde petimus per eam, qua in nos indignos vestra fervent viscera, dilectionem, ut quando nostræ exiguitati vestra scribere dignatur serenitas, ita de propria cogitetis ædificatione ut infirmitatem nostram periculosa non infleret elatione. Et illud præ omnibus et super omnia quæsumus, et defixis in terram genibus obsecramus, ne vilitatem nostram Patris nomine dignam ulterius æstimetis. Satis et super satis est, si frater, si amicus, si filius appelletur, qui nec servi nomine dignus habetur. Valete. Salute reverendos Patres et dominos nostros, quibus paternam curam impenditis, quorum pariter et vestris precibus nostram illuminari cæcitatem, roborari infirmitatem et aboleri petimus iniquitatem. Domni Arberti majoris prioris infirmitatibus, tanquam antiqui ac familiaris amici, nostro dolore compatimur. Domnum quoque Petrum, vestris litteris specialiter inditum, specialiter et ipsi salutamus. Pro visitatione etiam quam nobis vir egregius prior claustrensis et dominus Hugo de Creceio nuper exhibuere, paternitati vestræ gratias agimus. Incolumem vos assiduo virtutum profectu, ad no-

(5) Carthusia Durbonensis in Provincia, diocesis Vapincensis.

strum et totius Ecclesie gaudium, clementia divina conservet. Apud fratres nostros nostra commendatione non indigetis. Ipsemet enim vestris meritis vestrisque litteris eorum visceribus vestram memoriam insolubiliter alligastis.

III.

Ad Haymericum cardinalem et cancellarium. — Monet duos esse hostes quibuscum maxime sit pugnandum, et contra Ecclesie adversarios non armis corporalibus, sed humilitate et pœnitentia utendum.

(Opp. S. Bern. edit. MABILL., vol. II, p. 4051.)

1. Domino et amico in Christo reverendissimo, sedis apostolicæ cancellario HAYMERICO, amici (si tamen dignum est) ejus, et sui Carthusienses fratres, terrena despiciere, et amare cœlestia.

Quam grata fuerit nobis vestra præsentia recordatione sentimus unde, quæsumus, sic agite ut cum ab his diebus qui secundum Apostolum mali sunt, et secundum Psalmistam sicut umbra deficiunt, ad dies bonos et annos æternos transieritis, non de nostra (quid enim nos vel sumus vel erimus?) sed de illius visione et societate cum sanctis omnibus lætemini, propter quem nostram et obscuritatem nosse, et necessitatem supplere, et, quod longe pluris ducimus, tot et tantis ecclesiasticis, quibus nunquam caretis, interpositis negotiis, latebras nostras, non solum humiliter, sed et laboriose penetrare, nosque ipsos oculo ad oculum invisere, et ore ad os loqui, non est dedignata vestra sublimitas; a quo solo summo beneficio et bono, societate scilicet et visione Dei, non spatiis locorum aut temporum (semper enim est et ubique, et in ipso vivimus, movemur et sumus) sed meritis scjungimur peccatorum, sicut scriptum est: *Non est abbreviata manus Domini, ut salvare nequeat; neque aggravata auris ejus, ut non exaudiat: sed peccata vestra dividerunt inter vos et Deum vestrum (Isa. LIX, 1).* Quæ quoniam pene cuncta de mentis elatione aut de carnis veniunt voluntate, quorum nobis alterum cum belluis, alterum cum angelis est commune, sed reprobis, vitendum summopere est ut et mentis superbia prematur humilitate, et carnis luxuria sobrietate. Hinc Dominus: *Videte, inquit, ne graventur corda vestra in crapula, et ebrietate, et curis hujus vitæ (Luc. XXI, 34).* Itemque: *Discite a me quia mitis sum et humilis corde (Matth. XI, 29).*

2. Non ergo in multa nostra diffundatur intentio. Duo sunt tantum adversus quæ nobis totis est viribus dimicandum: elatio in mente, voluptas in corpore. Illis superatis, nil remanebit vincendum, nil supererit metuendum. Cupiditas enim rerum exteriorum non ob aliud inflammatur, nisi ut his modis omnibus serviatur. Contra quæ si nostrum sentimus non satis esse conatum, divinum imploremus auxilium; sed imploremus humiliter, imploremus devote, corde, ore, actu, habitu. Dictum quippe Israelitico, cum peccasset, est populo: *Jam nunc pone ornatum tuum. Deposuerunt ergo ornatum suum de monte Oreb (Exod. XXXIII, 5).* Itemque alias luxit

populus, et nullus eorum indutus est ex cultu suo. Sicut et Ninivitarum rex, homo gentilis, ad unius hominis ignoti vocem et naufragi, *descendit de solio suo, et abiecit vestimenta sua a se, et indutus est sacco, et sedit in pulvere, et clamavit ad Dominum (Jon. III, 6);* eandem austeritatem non solum omnis ætatis et sexus homines, sed jumenta subire compellens. Et nos itaque Dominici corporis, quod est Ecclesia, cruentam scissionem, quam non nisi nostris evenisse credendum est meritis, nec immotis visceribus, nec siccis aspiciamus oculis; alioquin pretiosis ornati vestibus, herminis et griseis confoti pellibus, numerosis et exquisitis refecti dapibus, phumis instar Sardanapali non tam impositi quam immersi mollibus, divinam indignationem quomodo nostris putamus placandam precibus? et non magis metuimus ne tum prophetica contra nos dirigatur invectio, dicaturque: *Væ qui opulenti estis in Sion, et confiditis in monte Samariæ, optimates, capita populorum, ingredientiæ pompaticæ domum Israel! qui comeditis agnum de grege, et vitulos de medio armenti, qui dormitis in lectis eburneis, et lascivitis in stratis vestris! (Amos VI, 40.)* de quibus concluditur, et nihil patiebantur super contritione Joseph.

3. Erubescamus ad hoc, dulcissime, sero cognite, brevi conspecte, cito rapte, et corporalibus oculis nunquam deinceps forte conspiciende: ab amoris tamen nostri complexibus nullis casibus, nullis avellende temporibus. Erubescamus ad hoc, nosque ipsos, si possumus, desicemus, quod et Judaicam et gentilem videamur superasse duritiam, dum illi divinam severitatem media ciborum et vilitate simul atque asperitate nitigant vestium, nos in peccatis multis atque periculis, nec gloriæ modum damus, neque deliciis. Neque enim agnum jam de grege, aut vitulos tantum de medio armenti, sed greges integros et armenta tota consumimus. In modum quippe Amalech, cum innumera multitudine hominum et jumentorum supervenientes ecclesiis cuncta complem, quidquid tetigerimus, devastantes; nec his contenti, tabulas, cruces, calices, et sacras spoliamus imagines, Et ut quid hoc? forte ut pauperes sustententur, monasteria construantur, captivi redimantur? Non ita: sed potius ut ad interficiendos Christianos et sagittarii, et ballistarii, equites et lancearii conducantur: et his eripiant res et animas, pro quibus debuissent ponere suas. Proh dolor! a summis hodie pontificibus, et per totum pene orbem, exemplo sedis apostolicæ, frater in fratrem, id est Christianus in Christianum, sacra pecunia conducitur et armatur: et talibus triumphis Ecclesia mater gratulatur, et post hæc totis manibus cruenta conscientia divina pergitur ad sacrificia. Si hoc ferendum, quid reprehendendum?

4. At regalia, aiunt, hæc sunt, et de imperatoris sumpta palatio. Non negamus. Atque utinam in palatiis mansissent semper, non in sacriariis, imo magis nec in palatiis unquam fuissent, nec in ec-

clesiis! Quanto enim melius Ecclesiæ palatiis leges, quam palatia darent Ecclesiis? nunquid enim Ecclesiæ palatiis, et non potius palatia docenda commissa sunt Ecclesiis? aut palatia Christum Ecclesiis, non Ecclesiæ dedere palatiis? Quanto ergo rectius a nobis reges cilia, quam nos ab eis purpuras sumeremus! Quanto utilius ipsi nostram paupertatem, nostra jejunia susciperent, atque humilitatem, quam nos eorum avaritias, delicias atque elationem? Quod si quis in Ecclesiis vel ecclesiasticis tentaverit quid horum arguere personis, nonne statim respondebitur hoc agentibus: Quid agis? Quid me meis, contra evangelicam sententiam, meliorem vis facere magistris? Nunquid non Ecclesia Romana variis, griseis, herminis, marturinis, jugulatis, et lumbatis (4), nec non et sericis abutitur indumentis? Nunquid Ecclesia Romana convivia respuit, exercitum non conducit, bella non conficit? Non est autem discipulus supra magistrum, neque apostolus major eo qui misit illum; sed potius perfectus omnis erit, si sit sicut magister ejus. Quid ad hæc dicitur? Videtis in quam arcto constituti sumus. Aut enim quod malum est, bonum dicere, aut Deo regente prorsus non faciemus; aut apostolicam sedem (quod quis audeat?) reprehendere; aut, quod forte tutius est, omnino tacere compellimur. Et o apostolorum tempora infelicissima, in quibus ad Dei regnum, nisi per famem et sitim, frigus et nuditatem aditus non patebat! O viros illos ignorantie tenebris involutos, et omnimiseratione dignissimos! qui ut ad vitam quoque pertingerent, propter verba laborum Dei, tam duras vias custodiebant, et hæc nostra compendia nesciebant.

5. Hæc non doctoris aut reprehensoris auctoritate, sed dolentis et lamentantis affectu fuderimus, zelo domus Dei, cujus diligimus decorem, rodente viscera nostra, rogantes et obsecrantes, si non in cæteris, in vobis saltem nonnihil proferant fructus. Si, inquam, hi cum quibus conversamini, saluti suæ aut nullam, aut parvam, aut non sufficientem adhibeant curam, vos tamen, vestri non immemores, animam vestram nolite negligere. Scriptum est enim: *Custodi temetipsum et animam tuam sollicite* (Deut. iv, 9); et iterum: *Miserere animæ tuæ placens Deo* (Eccli. xxx, 24); itemque: *Omni custodia conserva cor tuum* (Prov. iv, 23); et Dominus: *Quid prodest, ait, homini, si mundum universum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiat? aut quam commutationem dabit homo pro anima sua?* (Luc ix, 25.) Non igitur ejus vobis curam eripiat aut favor principum, aut nitor ornamentorum, aut frequentia negotiorum, aut gloria pomparum, aut deliciae conviviorum, aut oblatorum quantitas ulla donorum. Semper et ubique vestro versetur in animo, quia crescit in tremendo Christi judicio cum quibus futuri sitis, utrum cum illis quibus dicitur: *Ite, maledicti*, aut cum illis qui audiunt: *Venite, bene-*

dicti. Valete. Deus Pater, qui eduxit de mortuis Pastorem magnum ovium in sanguine Testamenti æterni, Dominum nostrum Jesum Christum, aptet vos in omni bono, ut faciatis voluntatem ejus faciens in vobis quod placeat coram se, per Jesum Christum, cui est gloria in sæcula sæculorum, amen. Nobis autem misereatur idem ipse omnipotens Deus, per vestras et totius Ecclesiæ Romanæ intercessionem et opera sacra, exhilarans corda nostra fragrantissimis et saluberrimis odoribus famæ vestræ, et continuis in veritate profectibus. Iterum valete. Salute nobis reverendos Patres Albanum scilicet et Ostiensem episcopos [Matthæum et Albericum]: et si quos alios vestræ visum fuerit discretioni. Valete tertio. Habetote, quæsumus, domum istam in mente vestra, sicut ipsa vos recludit in sua.

IV.

Ad Hugonem S. militiæ priorem. — Docet qua ratione bellum spirituale sit agendum.

Dominis et amicis in Christo charissimis ac reverendissimis, Hugoni, sanctæ militiæ priori, et omnibus qui reguntur ejus consilio, servi et amici Carthusiæ fratres, spiritualium simul et corporaliū Christianæ religionis hostium victoriam plenariam, et pacem per Christum Dominum nostrum.

1. Quoniam in revertendo, sicut in veniendo, præsentis vestræ gratissima allocutione frui nequimus, visum est nobis ut per litteras vobiscum saltem pauca colloqueremur. Ad corporea quidem bella pugnasque visibiles dilectionem vestram exhortari nequaquam novimus; ad spiritualia vero, in quibus et quotidie versamur, etsi excitare idonei non sumus, admonere saltem desideramus. Frustra quippe exteriores hostes impetimus, si non prius intimos superamus. Et pudendum nimis est' et indignum quorumlibet velle ditioni nostræ subjicere agmina, si non prius nostra nobis subjecta fuerint corpora. Quis enim ferat exterius in amplas terras extendere velle nos dominationem, et exiguis cespitibus, id est carnibus nostris, ignominiosam perpeti vitiorum servitutem? Acquiramus itaque, dilectissimi, prius nosmetipsos, ut secure deinceps ad externos pugnemus inimicos; mentes nostras prius a vitiiis, dehinc terras purgemus a barbaris.

2. Non igitur regnet peccatum in nostro mortali corpore ad obediendum desideriis ejus, nec exhibeamus membra nostra arma iniquitatis peccato, sed exhibeamus nos Deo, tanquam ex mortuis viventes, et membra nostra arma justitiæ Deo, et caro concupiscit adversus spiritum indomabiliter. *Hæc enim, inquit Apostolus, sibi invicem adversantur, ut non quæcunque vultis faciatis.* Vellemus namque omni, si fieri posset, carere concupiscentia. Sed si in hac vita, quæ tota tentatio est, concupiscentia ad plenum carere non possumus, concupiscentiis saltem non serviamus. Ad quod quia viribus nobis parum sufficientes sumus, confortemur in Do-

(4) Lumbatæ sunt braccæ modicæ et breves.

mino et in potentia virtutis ejus, induamusque armaturam Dei, ut possimus stare adversus insidias diaboli. *Non enim, sicut ibidem sequitur, colluctatio nobis est adversus carnem et sanguinem, sed adversus principes et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum, contra spiritualia nequitiae in caelestibus, id est contra vitia et eorum inceptores nequissimos spiritus. Qui si (quod et David rogat) nostri dominati non fuerint, tunc immaculati erimus, et emundabimur a delictis maximis.*

3. Stemus ergo succincti lumbos nostros in veritate, et calciati pedes in preparatione Evangelii pacis, in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possumus omnia tela nequissimi ignea extinguere; caput galea salutis obiectum, dexteram gladio salutis munitam habentes. Curramus, non quasi in incertum; pugnemus, non quasi aerem verberantes: sed castigemus corpus nostrum, et subjiciamus servituti, quia hic est hominis, id est animalis ad Dei imaginem conditi, status ordinatissimus, cum et caro servit spiritui, et spiritus subditur Conditori. In hoc bello tanto erit quisque robustior, tantoque, regente et protegente Deo, numerosis prostratis hostibus triumpho gloriosiore sublimior, quanto per omnia sategerit esse humilior; tantoque contra ad omnia bona infirmior et inconstantior, quanto voluerit esse superbius. Deus enim resistit superbis. Non ergo opus est ut ad debellandos eos aliunde quaeratur pugnator, quibus omnipotens resistit praehator. Quos contra David dicit: *Custodiens parvulos Dominus; atque id ipsum expertus in seipso subjunxit: Humiliatus sum et liberavit me.* Utamur exemplo, si simili cupimus uti remedio. Faciamus quod fecit, si desideramus quod accepit; humiliemur, ut a malis omnibus liberemur. Apostolus etiam de Domino Jesu Christo: *Humiliavit, inquit, semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Nec incassum. Propter hoc enim, ait, et Deus exaltavit illum, et donavit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in hominis Jesu omne genu flectatur, caelestium, terrestrium, et infernorum; et omnis lingua confiteatur quod Dominus Jesus Christus est in gloria Dei Patris.* Et hinc quoque vel maxime sumamus exemplum, si ardemus ad praemium. Faciamus quod fecit, ut sequamur quo praecessit. Sectemur viam tantae humilitatis, ut perveniamus ad gloriam Dei Patris. *Omnis enim qui se humiliat exaltabitur, et qui se exultat, humiliabitur, testante eodem Domino nostro Jesu Christo, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.* Omnipotentissima misericordia, et misericordissima omnipotentia Dei, tam in spiritualibus, quam etiam corporalibus praелиis faciat vos semper et felicissime pugnare et gloriosissime triumphare. Optamus vos bene valere, et in sacris quae tuemini locis, nostri, cum oratis, memoriam habere, charissimi et praestantissimi, et meritis insignissimi fratres. Has litteras per duos diversos nuntios transmisimus, ne quo impedimento

(quod absit) non quirent pervenire, quas petimus, ut cunctis fratribus exponi faciat.

V.

Ad Innocentium papam II. — Consolatur summum pontificem adversus schismatis molestias.

Domino et Patri charissimo ac reverendissimo apostolicae sedis summo pontifici INNOCENTIO, servi et filii Carthusiae pauperes, illam quam mundus dare non potest pacem, suaeque paternitatis devotam servitatem, et non necessariam licet obsequium.

Multas ad vestri apostolatus sacratas aures, etc. *Vide in Innocentio II, ad an. 1143.*

VI.

Hugonis Gratianopolitani episcopi, Guigonis et Carthusiensium fratrum epistola ad Patres in synodo I Oltrensi congregatos propter necem Thomae, Sancti Victoris Parisiensis prioris, ab impiis crudeliter occisi.

(LABBE, Concil., X, col. 975.)

Dominis et Patribus in Christo reverendissimis, archiepiscopis, episcopis et caeteris religiosis personis in praesentem locum defendendae justitiae gratia congregatis, Huco, Gratianopolitanae Ecclesiae vocatus episcopus, et filii ejus, Carthusiensium pauperum servus inutilis Guigo, et qui secum sunt fratres, agenda cognoscere, cognita viriliter adimplere per Christum Dominum nostrum.

Quod homines sumus, ad naturam; quod justi, ad meritum; quod episcopi, vel presbyteri, vel archidiaconi, vel aliquid hujusmodi, ad ecclesiasticum pertinet officium. In primo existimus, in secundo salvamur, in tertio providendi aliis quae subtitilio: a sunt, potestatem accipimus. Duo ergo priora ad nos, tertium refertur ad proximos. Quod si manifestum fuerit, iuxta illud ficulae evangelicae exemplar, quae tandiu expectata fructum non attulit, officium nos inutiliter habere susceptum, nulla justa cur in eo relinquamus remanebit occasio. Quid ergo si non solum inutiles Ecclesiae, sed etiam perniciosi, vel verbis vel exemplis exstiterimus? Nonne non solum dejici, sed etiam digni sumus puniri? Etsi igitur beati Thomae, et caeterorum qui recenter lotis in sanguine Agni stolis suis ad caelestia demigrarunt, in conspectu Domini mors pretiosa mundana ultione non egeat, tamen si Ecclesiam Dei, sine qua nec publicae res salvae sunt nec privatae, utilitate careat disciplinae, rogamus supplices et obsecramus, quatenus armatura fidei protecti, et rectitudinis zelo succensi, et sanctorum Moysis, Phineas, Mathathiae, beatorum quoque apostolorum Petri et Pauli adversus Simonem, Ananiam et Barjesu pie deservicium, maximeque ipsius Domini venditores de templo cedendo proturbantis, exemplis animati, in sacrilegos homicidas ecclesiastici rigoris intrepide gladium producat, eosque, si fieri potest, omnibus sacrorum officiis privetis et beneficiis, quatenus omnis Israel audiens timeat, et nequaquam ultra quispiam faciat simile. Ipsi enim magis quam homicidae, in quorum cruentas delicias, vota complenda, et odia satianda, sanctorum sunt corpora laniata. Qui nisi

tantæ nequitæ non solum fructu caruerint, sed et poenam senserint, omnibus apud nos justitiæ defensoribus similia sunt metuenda. Valet. Orate pro nobis, et, sacris elevatis dextris super partem mundi in qua siti sumus, benedictionem et obsecrationem

A profundite. Iterum valet. Participes nos faciat Deus sanctorum operum vestrorum, gestorum et gerendorum. Valet tertio cum reverendis principibus Blesensi et Nivernensi.

GUIGONIS

MAJORIS CARTHUSIÆ PRIORIS GENERALIS QUINTI

MEDITATIONES.

(*Bibliotheca Patrum Lugdun.*, tom. XXII, pag. 1164.)

CAPITULUM PRIMUM.

De veritate et pace, et quomodo per solam veritatem pax habetur.

Veritas ponenda est in medio, tanquam pulchrum aliquod. Nec iudices si quis eam abhorret, sed compatere. Tu vero cum ad eam venire desideres, cur respuis eam, cum de tuis vitiis increparis? Vide quanta patiatur veritas. Dicitur ebrioso: Ebriosus es; luxurioso, superbo linguosoque, similiter. Hoc autem verum est. Insaniunt tamen illi protinus, et veritatem in suo prædicatore persequuntur et occidunt. Vide quantum honoratur mendacium. Dicitur pessimis et vitiorum omnium servis: Boni domini. Placantur, gaudent et mendacium ipsum in ita loquente venerantur.

Sine aspectu et decore, crucique affixa adoranda est veritas.

Quanto quæque creatura nobilior est et potentior, tanto libentius subditur veritati; imo hinc potens et nobilis, quia subditur ei.

Pungunt temporalia, cur non fugis ad alia, id est ad veritatem?

Idco ultra omnia adversa amara est nobis veritas, quia singulæ adversitates, singulas aut plures oppugnant voluptates. Veritas autem simul omnes calcumniatur.

Si colores omnes, et cætera quæ per oculos experiri possunt esses expertus, aut ab aliis sensibus corporis sis expertus, si rumores omnes aut recitates, aut audires, quæ utilitas? Sic nec in tantis quæ expertus es vel audisti.

Neminem odisse potes, nisi tua iniquitate. Nam etiam iniquis optare bonum, sanctorum est. Veritatem tantum et pacem, quæ ex ea procedit, amare oportet.

Minister veritatis amet quod ministrat, et cui ministratur. Et, cum id ipsum ab alio ministratur sibi, cum gratiarum actione suscipiat, tanquam id quod amat.

Charitas sit tibi causa dicendi veritatem, tanquam mœdendi. Quod si quis etiam non recipit, aut com-

patet ei, aut non eum diligit, aut id quod spernit vile ducis, tanquam si respuat æger salubrem medicinam.

Veritatem sine fine pax sequitur communis cum angelis; mendacium, labor et dolor, communis cum diabolo. Non defenditur veritas, sed tu illa indiges.

Amara et insuavis est veritas generi tuo nimis valde, non suo, sed eorum vitio; sicut lux fulgens, infirmis oculis. Vide ergo ne tu eam amariorem facias, dum non eam sicut debes dicis, id est charitate; sicut enim pius medicus, qui salubrem et amaram ægro dat potionem, linit oram vasis melle, ut quod (dum est dulce) libenter sumitur, etiam quod salubre est, hiatu facile capiatur. Prodesse autem hominibus tuum officium totum.

Si dicis veritatem non amore veritatis, sed desiderio lædendi, alium, non præmium dicentis veritatem, sed poenam conviciatoris assequeris.

Vide quantum supplicii passurus es, cum lux vera perfecte ostenderit te tibi; si tantum cruciatur, cui uno verbo aliquid malorum suorum ostendis. Tunc enim patebunt consilia cordium.

Æqualiter peccas cum vel alium vituperas, vel ab alio vituperaris; in utroque enim veritatem aut pro male recipis, aut pro malo irrogas. Qui ergo te flagellare voluerit, vitam tuam, id est veritatem arripit; per illam te cædat et cruciet.

Veritas est vita et salus æterna. Debes ergo compati ei cui displicet. In tantum enim est mortuus et D perditus. Tu autem perversus non ei dices veritatem, nisi putares amaram illi esse atque intolerabilem. Ex te enim metiris alios. Sed hoc pessimum est quando ut placeas hominibus, dicis veritatem, quam diligunt et mirantur sicut dices mendacia aut adulationes. Non ergo vel quia displicet vel quia placet, dicenda est veritas, sed ut prosit. Silenda est autem tantum ne noceat, sicut lux infirmis oculis.

Panis, id est veritas, confirmat cor hominis ne succumbat corporum formis.